

1-13.

Ennek a számnak az ára 4000 korona.

Negyvenhatodik évfolyam.

1. szám.

Debrecen, 1926 január 2.

Hirtelkezvystari
Nyilvántartás
1926. / 543. sz.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Múlt és jövő.

Tíz éve múlt, hogy egyházkerületünknek — a még megcsönkítatlan nagy egyházkerületnek — az egyházkerületi lap ügyében kiküldött bizottsága az ülésére bekérte és azzal a javaslattal fordult felém, hogy vegyem át az akkor dr. Ferenczy Gyula kezében volt Debreceni Protestáns Lapot, vállaljam az egyházkerületi hivatalos közlések közzétételét és akkor nem ad ki az egyházkerület hivatalos lapot, sőt engem a lapkiadás terhének viselésében támogatni fog. Az ajánlat olyan hirtelen jött, hogy nem tudtam azonnal választ adni, de azt az első hallásra megmondtam, hogy ha a lap átvételét egyébként esetleg lehetnek találok is, két feltételtől teszem függővé: az egyik, hogy alkalmas felelős szerkesztőt találok, a másik, hogy szubvenciót nem fogadok el, mert a lap irányítását kizárólag magamnak kívánom biztosítani. A második feltétel elfogadtatása nem ment nehezen. Az első sem, mert jól ismertem az akkor még egészen fiatal Erdős Károly kiváló tehetségét, pontosságát, egyenes jellemét, szóval tudtam, hogy meg van benne mindaz, ami nekem kell, — ő pedig mint lelkes fiatal ember, nagyobb fontolgatás nélkül, derűs kedéllyel és bizó reménnyel állott oda a kormányrúd mellé. Így indult el hajónk a ködös tengernek, amelynek ködén túl én is napfényt véltem felénk csillogni, holott sohasem képzeltem viharok mentünk elébe.

A háború akkor már nagyban ment, de még nem éreztük pusztításának rettenetes voltát. Még reméltük, hogy mi leszünk a győztesek és hogy a fiaink, akiket csak néhány hónap előtt nagy ünnepek és zászlóengések közt bocsátottunk útnak, talán már a tavaszt is idehaza töltik. Akkor még csak a fronton levőkért fájt a szívünk, de az energiánk és bizodalomunk csorbitatlan volt. Birtunk dolgozni és tudunk munkatársakat a munkánkhoz nyerni. Minden jól ment, a lap átvételével okozott adósságot az első két év alatt le lehetett törleszteni és a lap szellemi színvonalával mindenki meg volt elégedve. Az 1918-ik esztendőnek azzal a gondolattal mentünk, hogy ez az év már a lap minden irányban teljes kifejlődésének esszendeje lesz. Bizonyos, hogy ebben az

esztendőben, nevezetesen a végén, nem is kicsiny- lendő szolgálatot tett ez a lap a magyarság és a református keresztyénség ügyének gyűlölettől mentes, a szabadságtól nem féltő, de a törvények tiszteletben tartását hirdető magatartásával. Közéleti munkásságom sohasem részesült olyan meleg — persze nem nyilvánosan közölt, hiszen akkor nem lehetett a különféle tanácsoktól különböző véleményt nyilvánítani — s olyan általános elismerésben, mint ezekben a hónapokban. Számos levelet örzök, amelyek ennek a mélyen érzett, de hangosan ki nem mondott helyeslésnek a kifejezői. Köztük egy — kiválóan tisztelt és osztatlan tekintélynek örvendett, maig is őszintén gyászolt esperesünktől való — egyenes gondviselészerűnek mondja a Debreceni Protestáns Lapban teljesített munkámat. Azonban már ez az idő előre nem képzelte nehézségeket tornyosított elénk. A proletárdiktatura es oláh megszállás alatti viszonyok át- bírásához pedig az Erdős Károly szívós kitartása, csendes energiája, tapintatos határozottsága kellett. Önélküle én semmi esetre sem, de azt hiszem más sem tudta volna végig vinni ezeket a nehéz hónapokat. A felszabadulás feletti örömet nagyban mérsékelte a sajtó ellenében még hónapokon át fenntartott cenzura s különösen annak itt Debrecenben a református egyház, vagy legalább is a tiszántúli egyházkerület irányában legkevésbé sem barátságos kezelése. Ezekben az időkben is páratlanul nagy szolgálatokat tett az Erdős Károly bölcs mérséklete. A viszonyok mértéke szerint legjobban végzett munka látásából származó bizalom vontamaga után, hogy mind nagyobb mértékben ráhagytuk a lapot Erdős Károlyra, úgy, hogy hova inkább ő maga lett a Debreceni Protestáns Lap. És itt nekem kell mea culpa-t mondanom. Erdős Károly maga minden munkát elvégez, minden munkával megbír, de sokkal szerényebb, semhogy másokat munkára zaklasson. Ebben kellett volna segítségére lennem. A munkatársak animálását mulasztottam el. Ennek is lehetne ugyan könnyű magyarázatát adni a szegénységgel járó szemérmességben. Mert közben a lap anyagi helyzete hova inkább megromlott. A tiszántúli egyházkerülettől elcsatolt területen levő többszáz egyház- községet s ott lakó előfizetőinket elveszítettük.

A megmaradt Csonka-Magyarország reformátusainak a köreiben is, — még egyrészt Debrecenben is — ellenszenvessé tétetett Debrecen, és minden, ami a debreceni reformátusság köréből jön. Ez a mesterségesen és pompás jelszavakkal növelt ellenszenv ugyan alább hagyott, mihelyt a komolyabb és realisabb irányzat jutott az országban uralomra, azonban elég volt arra, hogy a gazdasági viszonyok nehézségre fordultával kapcsolatban, előfizetőink nem kis részét elvigye. A lap helyzete anyagiakban válságosra fordult.

Ebben a helyzetben következett be a nyár folyamán az a változás, hogy a lap sorsát kizárólag a magam kezébe voltam kénytelen venni. A szellemi vezetést úgy terveztem, hogy a szerkesztést Erdős Károllyal és Révész Imrével együtt fogjuk teljesíteni. Révész Imre tehetsége és munkabírása a legtökéletesebb kiegészítését adja Erdős Károly már tapasztalt kiváló képességének s mellettük — úgy gondoltam — nekem magamnak elég lesz a lap anyagi ügyeinek nagyon is szükségessé vált rendbehozására fordítani az időmet.

A Lelkészegyesület című laptársunknál történt szerkesztőváltozás azonban Erdős Károly barátunkat más kötelesség teljesítéséhez szólította. Nekem, aki annyi éven át vettem igénybe az ő páratlanul buzgó, értékes és önzetlen munkáját, anélkül, hogy azt a vázolt viszonyok miatt illő módon megköszönhettem volna, nem lehetett jogom őt arra rábeszélni, hogy a nehéz és kellő elismerés nélküli munkát akár a mindenesetre megtisztelő felszólítás visszautasításával, akár pedig kettős teher vállalásával tovább vigye. Ezért kénytelen voltam, fájdalommal bár, belenyugodni a részleges válásba, aminek kedvetlenségét enyhíti az én szeretett és nagyrabecsült barátomnak az az ígérete, hogy lapunknak továbbra is rendes és belső munkatársa marad.

Igy aztán a Révész Imre szerkesztőtársul megnyerésével történt nagy erőgyarapodás mellett is sokkal nagyobb mértékben kell részt vennem a szerkesztés munkájában, mint azt ezelőtt pár héttel reméltem. Valóban nem is tudom, hogy sokoldalú elfoglaltságom és a hosszú évek munkájától már csökkenő munkaerőm mellett képes leszek-e teljesíteni a növekedett munkát addig is, míg a felelős szerkesztés gondját más kezekbe adhatom. De úgy gondoltam, hogy a negyvenhatodik évembe lépő Debreceni Protestáns Lapot nem hagyhatom el a nehéz feladat mellett sem. A lélek kész és ha a kellő segítséget kívülről is megkapjuk, talán nem lesz hiábavaló ez a vállalkozás sem.

Programot nem szükség adni. A szerkesztőkül megnevezettek egyénisége sokkal ismertebb olvasóink előtt, semhogy magyarázgatni kellene törekvéseinket. Az egyházban mi nem pusztán a társadalmi alakulatok legjelentősebbjét s az iskolában nem pusztán a felvilágosodás hatalmas tényezőjét látjuk. Ehhez képest lapunk, mint egyházi és iskolai heti lap az odafentvalókhoz igyekszik vezetni olvasóit. Ezzel a felsőbb mértékkel, nem pedig földi pártoskodással vagy muló igazságok

bizonykodásával akarjuk szolgálatunkat teljesíteni. Az egyházkerület tisztikarában elfoglalt helyünk magától értődővé teszi azt, hogy az egyházkerületi ügyek tárgyalásában az egyházkerületi vezetőséggel egyetértésben kívánjuk a jónak felismert célokot megközelíteni, de a bírálat elől, bárkit érjen az, — hacsak a keresztyén szeretet kötelei hangján szól, — sohasem zárkozunk el és a mienkkel nem azonos nézetnek is szívesen adunk helyet, fenntartván természetesen a magunk álláspontjának mindig szelid, de mindig határozott hangon kifejtéséhez való jogunkat. Egyházközségeink és különböző fokú iskoláink életéről minél részletesebben szeretnénk számot adni, ezt azonban a lelkész, tanár és tanító urak közreműködése nélkül nem érhetjük el. Szeretnénk, hogy lapunk egyházunk minden tagjának — az úgynevezett világiaknak is — szükséges olvasmánya legyen. Én magam is a világiaknak nevezettek között teljesítvén egyházunk szolgálatát, nyilván nemcsak a lelkészi rész szempontjait tartom szem előtt. De bizonyára számos olyan kérdés van az egyházi életben, amelyet az ígének nem a hirdetői, hanem a hallgatói vethetnek fel. Ezeknek a kérdéseknek a felvetését és megbeszélését is egyik főfeladatnak szeretném tekinteni.

Sokfelől lekötött erőink felfokozásával és minden jóakarattal indulunk az új esztendő s némi képp új korszak elé. De — non est currentis, neque volentis, sed miserentis Dei.

Kun Béla.

A jobb jövő útján.

A Budapesti Hírlap múlt évi 290-ik számában, a napi hírek rovatában elbújva, mintegy mintha szégyenkeznek, a következő fanyar híradás van lenyomtatva:

„Katholikus tanuló nem énekelhet protestáns templomban. Egy Miskolcon előfordult esettel kapcsolatosan, a kultuszminiszter rendeletet adott ki és ezzel megszünteti azt a rendellenességet, hogy a másvallású felekezeti iskolába járó katolikus tanulók, az illető felekezet templomi és vallásos ünnepein az iskolai énekarban szerepeljenek. A miniszternek ez a rendelete teljesen egybehangzóan intézkedik az Egyházi törvénykönyv 1258. kánonjával, mely szigorúan tiltja a vallási együttműködést más felekezetekkel“.

Azt hiszem, ennél kedvesebb karácsonyi ajándékot nem küldhetett volna Magyarország vallásügyi minisztere a jobb jövő felé törekvő középiskolai ifjúságnak. A nemzeti egység és egymást segítő közakarat érdekében. Ilyen halottvirasztó és feltámasztó harmóniával lehet ápolni, erősíteni azt a Hitet, mely ama nagylátó női lélekből kiröppent s korai sírja felett is angyali dallammal zendül: „Hiszek Magyarország feltámadásában!“

Untig hangoztatjuk — s nem lehet elégtig hangoztatni! — hogy ha valaha szükség volt, éppen e gonosz napokban van égbekiáltó szükség, magyar szívekben, a hazafias közös érzést ápolni, erősíteni, úton-útfélen, írásban és képben. Ezt hangoztatta a kath. nagygyűlés elnöksége és Primásfőpapja, a közgyűlés élénk helyeslése mellett. Ezt a kultuszminiszter úr is, amerre jár-kél. Ez a hazafias vágy kél szárnyra minden igaz magyar szívből és ajakról. S íme a szárnyaló érzés való-sága az idézett miniszteri rendeletben.

Hiszen ha nem az ország politikai főhatósága rendelné!... Mert hallottunk mi már ilyenféle rendeleteket, p. o. püspöki rendeletet a nem kath. gimnáziumban tanuló kath. növendék vallásos vizsgájának érvénytelenségéről; aztán bizonyos „primhegedűről“ és megfelelő kontra-kísérő hangokról, de hát azok papi főkből indultak, amely fők gondolatiránya évszázadok medrében halad s ma már — hála Istennek — nem okoz pusztító áradást! No de ilyet! Hogy egy iskolának növendékei, kik az ifjúszív közös érzését erősíteni és ápolni vannak hivatva, az emberré nevelés szent templomában, amelynek mennyei kohójában, a lélekben Isten által elhelyezett különféle élethajlamokat, hazafias érzés dolgában egyöntetű erős acéllá kell olvasztani, edzeni, főként a zene, ének, dal útján és hogy ezt azzal kell elérni, amit a miniszter úr rendel: — ennek nemcsak általános emberi, de hazafias értelemben vett oka és eredménye vezethet-e valami jóra?

De meg aztán, vegyük a dolog vallási oldalát. Hogy ezzel a rendelettel a kath. ifjúság lelkületét, az eretnekség veszélyétől törekszük megóvni a miniszter úr. Mert hiszen egyéb célzata mi is lehet? Hát erről az oldalról nézve, bevallom tudatlanságomat, hogy Magyarország alkotmányos törvénye szerint, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium jogkörébe van utalva a kath. tanuló ifjúság vallásos nevelése felett rendelkezni és örködni. Én mindig úgy tudtam, hogy Magyarország alkotmányos minisztériuma, in capite et membris, az országban élő összlakosság egyetemes érdeke felett kormányoz és örködik s inkább arra ügyel, hogy miként a Naprendszer bolygói szabályos pályán kerengnek egymás körül, egymás javára s mindannyin a központi Nap körül, ennek kiegyenlítő erőitől segítve és haladva zavartalanul, — úgy van az, úgy kell lenni egy ország társadalmi rendszerében is: bárminő hasznos munkaalakulat egymás körül, egymást segítve, szolgálja a köz előhaladását.

Én nagy figyelemmel kísérem és kellő megértéssel honorálom igazán agilis oktatásügyminiszterünknek a magyar nevelésügy érdekében szinte rohamléptekben végzett munkáját. Főként azt a gyakorlatias irányt becslöm, amely szakítva a régi gyümölcstelen betűfaló rendszerrel, az alkotásra adatott tehetségek megfelelő megerősítését tűzi ki a növelés céljának, hogy ez úton segítse kifejlésre ama magasabb erkölcsi erőket, melyek képesítik a

vallásos érzést is, hogy se üres, látványos formalizmusba ne sülyedjen, se gögös farizeuskodásba ne szentüljön, hanem legyen a Krisztus szerinti munkás szeretet. A hivatalos Néptanítók Lapja minden számában mintegy nevelésügyi tüköre az oktatásügyi miniszter úr látó lelkének, — igazi kincsesbányája az okos embernevelésnek. S éppen ezért, hogyan fer az össze, hogy aki annyira tisztán látja egy oldalról a lelki hatóerők hasznos és káros eredményeit, úgy egyéni, mint társadalmi és nemzeti vonatkozásban, más oldalról oly bontó hatást dob jelzett rendeletében a fejlődő nemzet erkölcsi egységének áldást hozó munkájába! Ez egy lélektani képtelenség. Ez a Krisztusban tesiet öltött emberszeretet és isteni akarat ellen törekvés. Hogy egy énekkarban ne lehessen egy iskolának református és katolikus növendéke s énekének összhangjával ne emelkedhessék az örökszeretet lelke elé, — ez annyira Krisztusellenes, hogy millió kánon se állhatja útját! Mikor itt a mi falunkban a gör. kath. harangszentelés volt, három felekezet tanítóiból, papjából és népéből álló egyes énekkar dallama, mintegy testvéri ölekezésben segítette az égfelé emelkedő vallásos érzéseket s mintha odafentről a karácsonyi angyalok éneke is lezendült volna segélyül.

Visszagondolok sárospataki diákkoromra. Emlékemben egy fekete pontocska sincs a különböző vallások miatt. Pedig volt ott még erdélyi oláh diák is, véletlenül igen szép hangú, pompásul adta elő a magyar dalokat s volt is dalolás és éneklés, de hogy emiatt egy árnyalata lett volna annak a kegyetlen kánonnak, amerre épült az a kegyetlenebb miniszteri rendelet, — bizony, bizony egy jottányi se volt! Igaz, hogy a római egyház feje ridegen elutasította azon krisztusi világkonferenciára felhívó szózatot, mely a Krisztus nevét viselő egyházakat egy megállapítandó közös alapon, közös krisztusi munkát óhajt Krisztusnak legszentebb, utolsó imádsága nyomán: „hogy legyenek mindnyájan eggyek, miként én Atyám Tebenned és Te énbennem eggyek vagyunk“, — visszautasította az életfagyasztó dogmák nyomán. Holott minden olvasni és gondolkodni képes és kész lélek előtt tisztán állhat, hogy Krisztus minden szava, minden ténye az Isten atyai kegyelmének és szeretetének egyetemeségét bizonyította, halálával pedig megdicsőítette.

Minő felségesen krisztusi célokat, munkákat tűzött ki az a Ker. Világszövetség Stokholmhan! S e mellé állítva azt a pápai visszautasítást, azt a kánont, azt a miniszteri rendeletet, minő remény-nyel nézhetünk nyomorult hazánk, nemzetünk, magyar népünk jövője elé? S főként minő joggal ítélnék el elrablott országrészünk magyarjaival szemben, azok szétszórására irányított sántáni jogfosztásáról, ha itt bent magunk közt így ápoljuk az egy akaratot szülő érzésegységet?

Andrássy Kálmán.

Egyház

Egy újévi ajándék.

Lelkészi szolgálati napló.

Debreceni és — hozzátehetjük — egész magyar református lelkipásztori karunknak egyik legtevékenyebb, a szent nyugalanság lelkével legjobban megáldott tagja, Uray Sándor, mint szerző, illetőleg szerkesztő és a városi és egyházkerületi nyomdával, mint finomérzékű és áldozatkész kiadó igen szép újévi ajándékkal lepték meg az Úrnak magyar református szolgáit.

Ez az ajándék a lapunknak már múlt évi utolsó számában meghirdetett Lelkészi Szolgálati Napló, amelyről, úgy érezzük, e helyt is szólnunk kell, mert arról vagyunk meggyőződve, hogy a lelkipásztori munka technikája számára ennél egy-egy pompásabb segítség nem képzelhető és nem ajánlható.

A lelkipásztori munka ugyanis a világon a legellenőrizhetetlenebb valami. Ebben van kiváltságos szentsége és nagysága, de ebben rejlenek különleges kísértései is. Az, aki tudja, hogy munkája becsét és mekkoraságát igazán egyedül a titkon és mindig néző Atya tudja megítélni — a világon a legszabadabb, legfölmagasztaltabb személységnek érezheti magát; de ebből a dicső tudatból és érzésből épüget következhetik — helyes irányban — az Atya dolgaiban való szüntelen foglalatosság, a kötelelességteljesítésnek szüntelen és irgalmatlan önkéntessége — mint ahogy következhetik belőle, ha ez a tudat és ez az érzés torz irányba fordul az emberi gyarlóság miatt, a legkényelmesebb életberendezés és a legminimálisabb és önmagunk iránt legkíméletesebb „munka” is; olyan, amely már a nevére sem érdemes.

Ez eilen a kísértés ellen csak egy hathatós védekezés van: az Isten kezébe fogódzó, szakadatlan imádságos önfegyelmzés, ami viszont nem lehetséges állandó önellenőrzés nélkül. Ennek az önellenőrzésnek pedig, ha jól fölfogjuk, nincs más módja, mint a rendszeres naplóvezetés nemcsak a liturgikus és homilétikai „funkciókról” (ennek a boldogtalan, mert egészen a világ szellemét lehellő kifejezésnek is ki kellene már egyszer pusztulnia a magyar kálvinista papi szókinésből!), hanem minden néven nevezendő „szolgálatról” (és micsoda a pásztor minden tevékenysége, ha nem szolgálat?).

A lelkipásztori napló a papiron megrögzített papi lelkiismeret. Aki rendszeres vezetését megszokja, megtanulja és megkedveli, az egy nap sem fogja állomra hajtani fejét anélkül, hogy lelkébe ne dördülne Urának áldottan intő, metszően vádló és üdvösen nevelő szava: „Ha mindazokat megcselekedtéték, amik néktek parancsoltattak, mondjátok, hogy: Haszontalan szolgák vagyunk; mert amit kötelesek voltunk cselekedni, azt cselekedtük” (Luk. 17:10). De egyre több lesz az olyan napja is,

amikor remegve, boldogan fogja lelke mélyén hallani azt a másik halk, szelid és kibeszélhetetlenül édes szót: „Jól van, jó és hív szolgám...”

Révész Imre.

Törvénytervezet a lelkészválasztás reformjához.*)

Írta: Maklár Károly, kunhegyesi lelkész.

A most érvényben levő lelkészválasztási törvények a lelkészi állás betöltésének három módját ismerik: a) meghívás útján, b) pályázat alapján történő lelkészválasztást és c) bizonyos szűk határok között (missziói, katonai, letartóztatási, intézeti stb.) a lelkészi állásnak kinevezés útján történő betöltését.

Tervezetem az utolsó módot a IX. fizetési osztály javadalmát túl nem haladó lelkészi állásokra is kiterjeszti.

II. törvénycikk

a gyülekezeti rendes, missziói, katonai, letartóztatási és javítóintézeti, állami, alapítványi, egyházi, vagy községi közintézményeknél működő lelkészek, állandó vallástanító lelkészek, továbbá helyettes és segédlelkészek kinevezéséről, meghívásáról, választásáról és elhelyezéséről, a kegyeleti időről.

ELSŐ FEJEZET.

A gyülekezeti rendes lelkészek kinevezéséről, meghívásáról és választásáról.

A) Általános határozatok.

1. §. Gyülekezeti rendes lelkésszé — a II. t.-c. 39. §-ának korlátain belül — kinevezhető, meghívható és választható minden rendes lelkész (I. t.-c. 136. §. 137. § a) pont), missziói (I. t.-c. 137. § b) pont, II. t.-c. 48—59. §§-ok), katonai (I. t.-c. 137. § c) pont), letartóztatási és javítóintézeti (I. t.-c. 137. § d) pont), kórházi lelkész, állami, alapítványi, törvényhatósági, egyházi, vagy községi közintézményeknél működő lelkész (I. t.-c. 137. § e) pont), theologiai akadémiai, rendes, rendkívüli, helyettes és magántanár, lelkészjellegű középiskolai tanár és tanító-, vagy tanítónő-képzőintézeti rendes tanár, lelkészjellegű tanító, továbbá minden olyan nagykorú helyettes és segédlelkész (I. t.-c. 137. § e), g) pont), vagy állandó vallástanító lelkész (I. t.-c. 137. § f) pont), aki az I. t.-c. 136. §-ában előirt teljes lelkészi képesítést megszerezte.

2. §. Az egyházkerületben szolgáló rendes, helyettes és segédlelkészekről, lelkészjellegű tanárokról, tanítókról, általában minden lelkészről, aki az egyházkerület kötelekébe tartozik, a püspöki hivatal törzskönyvet vezet, melybe a személyi és szorosán vett szolgálati adatokon kívül a lelkésznek, vagy lelkészjellegű egyénnek az egyházi közélet

*) Ezen rendkívül érdekes cikksorozat bevezetője volt a múlt évi 51. számunkban megjelent *Lelkésztörvénytervezet és lelkészi javadalom* című cikk, amelyre itt most ismét felhívjuk a figyelmet.

terén nyert különösebb megbízásairól és alkalmazásáról szóló adatok, valamint esetleges jogerős fegyelmi bírósági ítéletei is feljegyzendők.

B) *A lelkészi állás betöltéséről.*

3. §. A lelkészi állás törvényszerű betöltésének hatálya az alkalmazott lelkész egész életidejére kiterjed.

4. §. A lelkészi állás betöltendő:

- a) új rendes lelkészi állás szervezése,
b) a lelkészi állás megüresedése esetén.

Megüresedik a lelkészi állás:

- a) más egyházközségbe távozás esetén (35. § 4),
b) az egyházmegyei elnökséghez benyújtott és azt elfogadott lemondás esetén,

c) nyugalomba vonulás, vagy egyházhatósági nyugdíjazás esetén,

d) fegyelmi bírósági ítélettel történt áthelyezés, vagy elmozdítás esetén,

e) elhalálozás esetén.

5. §. Betölthető a lelkészi állás csere útján is, ha az érdekelt egyházak lelkészei és presbitériumi kölcsönös beleegyezéssel az illetékes egyházmegyei és egyházkerületi elnökségeinek engedélyét megnyerik.

6. §. A lelkészi állás megüresedését a gyülekezet elöljárósága köteles azonnal bejelenteni az esperesnek, aki a bármi uton nyert értesülés vételetől számítandó nyolc nap alatt a helyszínére személyesen kimenvén, vagy megbízottat küldvén:

a) késelem nélkül intézkedik a szükséges leltározás, úgymint az egyházközség fekvő javainak, anya- és jegyzőkönyveinek, okiratainak, szent edényeinek, pénzeinek és egyéb ingóságainak leltár szerinti számbavétele, esetleg összeírása, további gondozása és ellenőrzése iránt,

b) elrendeli a lelkészi fizetés netaláni hátralékainak beszédését, halálozás esetén az elhalt lelkész özvegye és árvái kielégítését, vagy követeléseinek biztosítását, a kegyeleti időre nézve az egyházközséget a törvény, illetve az átmenetileg rendelkező egyházkerületi szabályok megtartására utasítja,

c) a lelkészi teendők ideiglenes ellátása iránt a fennálló szabályok értelmében intézkedik, ily állomásokra helyettes lelkészekül a segédlelkészek lehetőleg szolgálati idősebségök sorrendjében alkalmazandók,

d) intézkedik a lelkészi díjlevélnek csonkítatlan fenntartásáról, illetőleg az egyházmegyei, vagy egyházkerületi szabályok szerinti rendezéséről, évégett az egyházat kellőképp utasítja a díjlevelet — netalán szükséges módosítás esetén a törvényszerű megerősítés végett is — bekívánja.

7. §. A választásra jogosultak betűrendes névjegyzékét illetőleg az I. t.-c. 19—21. §§-ainak rendelkezései mérvadók.

Ha az egyházközség s társ-, leány-, és fiók-egyházközségei között, ezeknek a lelkészválasztásba való befolyása egyességileg, vagy a folytonos gyakorlat által meg van állapítva, az a társ-, leány- és fiókegyházközségek választói jogának gyakorlására irányadó.

8. §. Megüresedett, vagy ujonnan szervezett rendes lelkészi állások kinevezés, meghívás és választás útján tölthetők be.

C) *A lelkészi állás betöltése kinevezés útján.*

9. §. Kinevezés útján azok a lelkészi állások tölthetők be, melyeknél a helyi forrásból biztosított lelkészi javadalom az I. t.-c. 114. §-ában megállapított VIII. fizetési osztály III. fokozatát el nem éri.

10. §. A kinevezést az egyházkerület elnöksége az illetékes egyházmegye esperese véleményének előzetes meghallgatásával, de attól függetlenül gyakorolja.

11. §. A kinevezés a 6. § által előírt rendelkezések megtörténte után 15 nap alatt fogantósítandó és ellene felebbezésnek helye nincs.

Elismerem, hogy a kinevezés módszere a mi egyházalkotmányunkban szokatlan. El vagyok reá készülve, hogy tervezetemnek főként ez a része sok vehemens rekriminációt fog maga ellen kiváltani. Súlyos okaim vannak azonban reá, hogy vállaljam érte a felelősséget! Legyen szabad ezek közül röviden a következőkre reámutatnom:

Azoknál a gyülekezeteknél, melyek a lelkészi állás fenntartásához csak minimális összeggel járulnak, elébb-utóbb bekövetkezik az a helyzet, hogy a lelkész fizetésének túlnyomó részét nem a gyülekezet, hanem vagy az államsegély, vagy az egyetemes egyház fogja szolgáltatni. Csak természetes, ha az ilyen gyülekezetek nem igényelhetnek a lelkészi állás betöltése tekintetében olyan széleskörű jogot, mint azok a gyülekezetek, melyek a lelkészi fizetés túlnyomó részét a saját erejükből biztosítják. Ha a lelkészi fizetés államsegély útján lesz biztosítva, ez az államsegély nem az egyes egyházat, hanem az egyetemes magyar református egyházat, a maga történelmi nagy nemzetfenntartó működése ellenértékéül illető ellenszolgáltatás, következképpen az egyetemes egyház képviselője (az egyházkerületi elnökség) méltán igényelhet magának jogot annak megállapítására, hogy az ilyen egyházak lelkészi állása kívül lesz legalkalmasabban betölthető.

Fegyelmi bíróságaink régóta érzik az V. t.-c. 35. §-ának egy nagy fogyatékoságát. A fegyelmi büntetések sorozatában a pénzbírság és az elmozdítás között egy nagy hiány tátong. Ez a hiány az, hogy nincs a bíróságnak módja arra, hogy a vétkes lelkészt áthelyezésre ítélje. Igaz, hogy az „azon helyről“ elmozdítás után joga volna az elmozdított lelkésznek más helyre pályáznia, de a tapasztalás azt bizonyítja, hogy az egyszer elmozdított lelkész csak elenyésző kivételképpen remélheti, hogy valahová meg is válasszák. Pedig számos olyan eset van, hogy a vétkes lelkésztől „más helyen“ még eredményes lelkészi működés remélhető. Tervezetem sok lelkész fejéről hártaná el a meg nem érdemelt halálos ítéletet.

Lehet, hogy a központi kinevezés rendszere katolikus ízű, ez azonban nem zárja ki, hogy ha

jóra vezet, a kálvinista egyházban is ne volna sikerrel alkalmazható.

Elismerem, hogy a kálvini egyházalkotmány kinevezést nem ismer, de azt is állíthatom, hogy olyan korlátlan szabadosságot sem ismer, amelyet a jelenlegi lelkészválasztási törvények inauguráltak. Kálvin a jogkiterjesztés révén nem felfogatást, nem anarchiát akart, hanem jogot biztosítani az azzal élni tudó és a jogból kifolyó kötelezettségeket ideális tisztaságban teljesítő egyháztagok számára.

Egyébként maga a kálvinista egyházalkotmány sem ismeri a korlátlanságba kiterjesztett lelkészválasztás rendszerét. A Kálvin egyházkormányzati elvein felépült genfi egyházszervezet az „Ordonances ecclesiastiques de l'Eglise de Geneve” azt rendeli, hogy a pásztorokat a már alkalmazott többi pásztorok választják és a gyülekezet helybenhagyásának feltétele mellett — *consentement commun de la compagnie* — a magistratus erősíti meg. (Dr. Bartók: A ref. egyházak presbiteri szervezete 29. l.) Amiből világos, hogy már Kálvin sem bízta a papválasztás fontos teendőjét a népkegy sokszor ingadozó bázisára, hanem az alkalmas lelkész kiválasztását a többi pásztorokra bízta. A lengyel Lasky-féle szervezet III. caputja szerint a lelkipásztorokat a keblitanács (presbitérium) választja. A francia „Discipline ecclesiastique” 6-ik artic. szerint a lelkipásztorokat a vének és dékánok választják és ugyancsak a franciaországi 1852-es törvények szerint a „conseil presbiterial” hármas jelölése alapján a „consistorium” nevezi ki a lelkészt.

A magyar református egyházban az 1567-iki debreceni zsinat megtiltja a lelkipásztoroknak, hogy a seniorok tudta nélkül lelkészi állást vállaljanak. Az 1623. évben alkotott „Komjáti kánonok” szerint az esperesek „ordináltak” a gyülekezetbe papokat. Az 1646-iki „Geleji Katona kánonok” e rendelkezést csak annyiban korlátozták, hogy az espereseknek megtiltották azt, hogy a hívek akaratára nélkül az egyházközsegekre a lelkipásztorokat „ráerőszakolják” (obtrudálják), de rendelik, hogy „a nép az esperes beleegyezése nélkül bárkit papjának meg nem hívhat”.

A dunamelléki egyházkerület 1796-ban 23. sz. határozatával kimondja, hogy a Komjáti kánonok „II. class. 5., 6., 7. canonjai az 1791. évi 26. t.-c. által is megerősítve lévén, azoknál fogva hatalmuk van az espereseknek arra, hogy ki-ki a maga megyéjében megüresedett Ekklezsiába prédikátort rendelhessen”.

Íme a kinevezés rendszere ugy a külföldi, mint a hazai egyházalkotmányból történelmileg igazolható.

Az a megszorítás nélküli szabadválasztás, mely érvényben levő törvényeinknek annyi méltó kifogással illetett és a tapasztalás előtt semmiképpen jónak nem bizonyosodott rendelkezése alig egyéb, mint az idők során abusus következtében a törvényes korlátait mind jobban levető papválasztási rendszernek törvényes sanctionálása.

És ha a történelmi multból is igazolható ki-

nevezés rendszerét legalább a kellő javadalmat nem biztosító gyülekezetekre nézve az egyházkerületi elnökségre kívánom ruházni, megnyugvással teszem ezt annál inkább, mert ezt a fontos jogot olyan egyének kezébe óhajtom adni, akiknek egyénisége, hivatali állása és a partikularizmus határain túlemelkedő nézőpontja előttem kész és biztos garancia arra nézve, hogy ők ezzel a joggal az egyházi közérdek sérelmére visszaélni nem fognak.

(Folytatjuk.)

Közelet

Egy modern téli ruhadarabról.

A ruha a leghívebb kifejezője az egyes korok, nemzedékek anyagi és szellemi kulturájának. Az ősember testének állati bőrrel való be-
takarása és a mai szalonruha között bizony-bizony több ezer évnek kellett eltelnie.

Az ősember primitív, egyszerű farkas-, avagy medvebőrből készült kacagánya a leghívebben mutatta fel azt a tényt, hogy még akkor nem voltak, nem épültek gyárak. S az emberek ott éltek a szabad természet ölen.

A modern ember ruházata ellenben a legszobosabb tünteti fel azt a tényt, hogy ma már gyárak, gyárvárosok épülnek szerte e világon. S ezen gyáraknak egyik fontos feladata az emberek felruházása.

Szóval tény az, hogy a férfi- és a női viselet, miként a hőmérő a hideget, avagy a meleget, a leghívebben tünteti fel a kor, a nép, a nemzet, a társadalom anyagi, szellemi s erkölcsi felfogását, helyzetét.

A modern női viselet például a legmeghatóbb jelképe a huszadik század könnyelműségének, le-
dértségének. Nekem legalább, valahányszor egy-egy felettébbmódon divatosan öltözködő hölgyet látok, mindig az jut eszembe, hogy a modern világ nem annyira a lelki, mint inkább a testi szépségekre helyezi a fősúlyt.

Hát az bizonyos, hogy a világ leghazugabb művészenek kellene lenni, aki például Lorántfy Zsuzsánnát, avagy Bethlen Katát a huszadik század női viseletében merészelné vászonra festeni. Mert hát a modern női viselet, meg aztán a valóságos áhítat és egyszerűség a legnagyobb ellentét — ami csak elképzelhető — a világon.

No de békét hagyok a női viseletnek, divatnak. (Nem akarom e lap — fájdalom — csekély számú női olvasóközönségét megsérteni.)

Bármilyen humoros dolognak tűnjék is fel, a lengyel-bundáról akarok itt valamit elmondani.

Éppen húsz évvel ezelőtt történt, hogy Nagybeeskereken (fájdalom, azóta ezen városunk is felvette a „néhai” nevet) egy téli kabátot varattam.

A szabó roppant örömmel fogadott. (Véletlenül debreceni származású ember volt a sok „szerb testvér” között.)

— Uram — szólt túlradó örömmel —, készítenék én önnek olyan télikabátot, amelyik szőrmével lenne bélelve.

— Debát — folytatá — ilyet csak a főispánnak csináltam háromszáz koronáért. Így hát csak maradjunk meg a nyolcvan koronás, egyszerű, bársonnyal bélelt téli kabát mellett.

Úgyis lett. Varattam magamnak egy egyszerű fekete télikabátot, jó-fajta félbársony béléssel. S örültem azon, hogy ilyen télikabáthoz is juthattam. Hiszen húsz évvel ezelőtt ilyen télikabátban jártak nálam sokkal előkelőbb, jobb anyagi viszonyok között élő emberek is. Meg aztán ott élt mintegy a köztudatban, hogy egyedül a főispánt illeti meg ama kis vagyont érő, szőrmés télikabát.

S nos, mi van ma!? Hogyan gondolkoznak ma az emberek ezen a téren?

Tavaly, a tél folyamán, éppen a mi kedves Szabolcs vármegyénk illusztris főispánját láttam egy pompás lengyel-bundában.

No hiszen — gondoltam magamban — így volt ez Torontál vármegyében is. Hiába, a főispánt ott is mindig a legdrágább, a legszebb télbundában láttam sétálni.

Úgyde — ezen jelenet után — pár hét mulatával azt láttam, hogy egyik nagyon szerény állású tisztviselőnk ugyanolyan lengyel-bundát varattott magának, mint a mi illusztris főispánunk.

S az ideai télen már a mi intelligens férfaink jó százaléka lengyel-bundában jár. Persze, a mi csevegni, társalogni szerető intelligens barátaink azt mondják erre a tényre egyszerűen, hogy ez nem egyéb, mint a demokrácia jele. Mert hát a főispán ma már éppen úgy jár, mint a legszerényebb állású tisztviselő.

Hát kérem szépen az ilyen beszéd nem egyéb, mint világámitás. Mert én legalább ismerek sok atyafit, aki inkább felveszi a takarékból ama divatos lengyel-bunda árát, de mégis megcsináltatja. Persze aztán valakinek mégis csak ki kell előbb-utóbb fizetni a bunda árát...

S milyen különös dolog az, hogy ma tele kiabáljuk a világot, hogy milyen kimondhatatlan terhek alatt roskadozik a magyar állam. S mégis a magyar társadalom egy része soha drágábban nem öltözött, mint ma.

Az állam takarékoskodni próbál ma a legnagyobb fontosságú intézményeken: az egyházakon és iskolákon. És ezt — fájdalom — az állam meg is teszi.

De aztán mit szól ahhoz egy-egy mélyebben gondolkozó ember, amikor azt látja, hogy a takarékoság elve túlságosan is keresztül van ugyan vive némely helyeken és tájakon, de ugyanekkor más helyeken és tájakon a legnagyobb könnyelműséggel adják ki a pénzt holmi drága, tekintélyt kereső ruhadarabokra, amelyeket — biblikus nyelven szólva — megemészti a moly...

Tavaly télen például velem történt, hogy azon a veszedelmes címen: Van a gávai egyháznak, — mindenféle tanítói, iskolai államsegélyt megvontak tőlünk. S a saját lelkészi fizetéséből fizettem az

egyház két tanítóját hónapokon keresztül. (Igazán el sem tudom képzelni, hogy egy népesebb családú lelkéssel mi történt volna az én helyzetemben!?)

Hát lehetséges-e, szabad-e az egyik emberről, aki kész szívvel elhordja azt a divatból kiment, szövetbélésű, szerény, egyszerű fekete télikabátot, levenni a ruhát s az árát átadni egy harmadik, negyedik, avagy századik polgártársnak, hogy lengyel-bundát csináltasson.

Én legalább, aki nyitott szemmel szeretem nézni az életet, bátran merem állítani, hogy ez a nagyon is felkapott, elterjedt modern lengyelbunda nem egyéb, mint egy jelkép arra nézve, hogy a huszadik századbeli ember nemcsak a ró-káról és a bárányról húzza le a bőrt, de maholnap leszedi a saját embertársáról is...

Lehet, hogy sokan bizonyos humort, tréfát látnak az én idevonatkozó, szerény soraimban. Jó, lehetséges. Egyet azonban leszögezek; azt nevezetesen, hogy a humor a legtöbbször nem egyéb, mint bizonyos rejtegetett sebeknek, fájdalomnak selyemszalakkal beszótt takarója.

Annyi tény, hogy az igényeknek irtózatossá növekedése jellemzi ezt a mi szerencsétlen korunkat. A takarékoság erénye lomtárba kerül — bizonyos helyeken — lassanként. Maholnap kinevetik még azt az embert is, aki komoly értelemben veszi ezt a szót: Takarékoság.

Pedig hát hiába itt minden ellenérvelés, a takarékoság erénye nélkül elvesz, elpusztul minden nemes intézmény. Egyház, haza, állam, nemzet, család stb.

Nekem legalább, a modern idők fényűzését látva, mindig eszembe jut néhai b. e. Mitrovics Gyula debreceni lelkész, aki huszonöt esztendővel ezelőtt, úgy hatvan esztendőskorában, — szóval, amikor már elég magas horizontból nézhette az élet folyásának csodálatos útjait —, így beszélt a nagytemplomban egyik vasárnapi istentiszteleten a fokozódó igényekről: Ama kis leány, aki még az Úri-imát sem tudja hibátlanul elmondani, már tudja, hogy milyen a divatos ruha. Ama kis fiú, aki még az „Ábéce“ betűit is alig ismeri, már tudja jól, hogy mi a költséges.

Na hát — folytatá általánosságban — elégsétek ki a mai kor gyermekeinek, fiainak minden követelését; neveljétek csak a mai kor gyermekeit a legdrágább, a legmagasabb igények kielégítésével, majd meglátjátok, hogy pár évtized elteltével belékerül ez a társadalom egy olyan örvénybe, forgatagba, ahonnét majd nem tudja kimenteni senkisémet...

Óh, én félek, hogy ez a jövődőlés beteljesedik rajtunk, szegény, boldogtalan magyarokon.

Baráth Imre

Irodalom

Halálból életre. Költemények. Irtá Kecskeméti Ferenc volt békési református lelkész és országgyűlési képviselő. Első kötet: Lirai költemények. Kap

ható az özvegnél (Türkeve, Református lelkészi hivatal) *Negyvenezer koronáért.* 8°, 171. lap. A századunk első negyedében letűnt református papi nemzedéknek egyik igen értékes és igen eredeti, hivatottságában nem mindennapi és sorsában igen tragikus tagja volt e kötet vers szerzője. Összegyűjtésük a gyöngéd és csodáló hitvesi hűség és kegyelet műve, amelyet egy, a dr. Varga Bálint jóbaráti tollából folyt magvas és meleghangú élet- és jellemrajzi bevezetés tesz irodalmilag még becsesebbé. A versek vegyes tartalma és igen változatos formái híven tükrözik szerzőjüknek gazdagon hullámozó lelkivilágát és nem közönséges formakészességét. A költő kedvvel hódolt a könnyedebb Múzsának is s ilyenmű versei is kedvesek, csinosak s valami játszi, naív őszinteséget lehelők; de különösen erővel és hatással zendültek meg lantján a magasabb érzemények; vallásos költészete egészben figyelmet érdemel s két leg-sikerültebb darabja, az „Óh mélységes irgalom!” és a „Hogyha éltünk vándorútja...” kezdetű énekek, méltán jutottak be új énekeskönyvünkbe. A kötet azért, mert kegyeletes emlék, pártolást, mert őszinte felki megnyilatkozások gyűjteménye, szeretetet, s végül, mert a magyar kálvinista papi lélek legutóbbi félszázadi történetéhez igen becses adalékot nyújt: tanulmányozást érdemel. **ri.**

Református Dogmatika. Írta: W. Heyns református theologiai professor Grand Rapids (Amerika). Fordította s jegyzetekkel ellátta: Galambos Zoltán komáromi református lelkész. Kiadja: a Holland-Magyar Református Bizottság, Budapest, 1925. XI. 422 oldal. Ára: 175,000 korona, azaz 14— pengő. Régi óhaj teljesült, amikor ez a református Dogmatika megjelent. Papok, teológusok s egyszerű bibliaolvasók egyformán vártak egy olyan könyvre, amely a református keresztyénség alapigazságait egyszerűen, világosan és tisztán kifejezve tárja az olvasó elé. Heyns Dogmatikájában ilyen könyvet nyertünk. Igazi biblikus Dogmatika, amelynek nagy előnye az, hogy nemcsak a szorosán vett dogmatikai anyagot dolgozza föl, hanem bizonyos mértékig az erkölcsstani és gyakorlati egyházi életre vonatkozó kérdéseket is. — A munka a fordító és a kiadó előszava után a Bevezetésben az alapvető kérdéseket tárgyalva, az anyagot hat fő-részben fejti ki. I. az Istenről szóló tan. II. Az emberről szóló tan. III. A Megváltóról szóló tan. IV. Az üdvösség közvetítéséről szóló tan. V. Az üdvösség alkalmazásáról szóló tan. VI. A végső dolgokról szóló tan. — Ezek közül különösen is gazdag a III. és IV. rész. Az egész munka kiváló kalauz igehirdetők, tanítók, vallástanárok és bibliatanulmányozók részére, a kálvinizmus igazságainak nagy területén. Maradandó értékű könyv, amely minden nagy református kérdésben biztos és tiszta bibliai alapon álló tanácsadó. Ezért ajánljuk ezt a szép munkát mindenkinek, aki református keresztyénségünk örökkévaló igazságait komolyan és alaposan tanulmányozni akarja. A külsőleg is szép kiállítású, igen jó papíron nyomott kötet állandó értéke marad minden lekipasztori és családi könyvtárnak. — Kapható a Méliusz könyvesboltban, vagy a pénz előzetes beküldése mellett a Holland-Magyar Református Bizottság irodájában Budapest, VIII., Múzeum-körút 10., II. 12.

Különfélék

Keserves órák.

Most, hogy megváltam a Debreceni Protestáns Lap szerkesztésétől, elmondhatom őszintén s a

tisztelt Olvasók sem vehetik az érettök is végzett munkával járó fáradság felpanaszolásának, hogy a szerkesztéssel kapcsolatban bizony nemcsak kellemes, hanem keserves óráim is voltak.

Ezeket az órákat nem a szerkesztőség tagjai szerezték, nem is az íróasztalom mellett, sem nem a nyomdában töltöttem el; nem is az előfizetők, vagy a munkatársak okozták: hanem a cenzura.

Több, mint tíz hónapon keresztül — sohasem fogom elfelejteni — 1919. április 23-tól 1920. március 11-ig tartott az oláh megszállás s ez idő alatt tíz cenzor előtt jelentem meg hetenként a Debreceni Protestáns Lap kefelevonatos oldalával. Megtörtént vagy három ízben, hogy csak két óra hosszat kellett várnom, de rendszeren 4—5 órát ültem veszteg, míg elkészült a cenzor, valamelyik sublocotenentul. Am akárhányszor 8—10—12 órát is várahoztam s a legutolsó cenzurálásért — amikor már kifelé állott a szekerök rúdja — 22 órát töltöttem el 4—5 órás részletekben. Keserves órák voltak ezek.

Amikor aztán egy-egy lapszám megcenzurázott példányával este 8—9 óra tájban visszamentem a nyomdába, ott sem mindig találtam már szedőt. Ezért, hogy kinyomulhasson még aznap a csak éjszakai árammal dolgozó nyomdában: magam vettem ki az ólom hasábokból a kifogásolt szavakat, illetőleg mondatokat. Ezzel együtt aztán azt is megtettem, hogy a kihúzott részről külön másolatot készítettem s a magam példányába az üres helyre gondosan beragasztgattam. Majd úgy tavasz jöttén, összeszedem ezeket a beragasztott részleteket s közölni fogom mindazoknak az örömeire, akiknek a megszállás idejébeli évfolyamok megvannak.

Erdős Károly.

Előfizetési árak az 1926. évre.

Lapunk előfizetési ára

egész évre 14, félévre 7 pengő,

illetőleg ennek megfelelő papirkorona.

Nyugalmozott lelkészek, hitoktatók, segédlelkészek, tanítók és özvegy lelkésznék egész évre 4 pengőért kapják a lapot.

De azonfelül **egyházunk minden olyan tagja,** aki a rendes előfizetési árat a maga viszonyai szerint magasnak találja,

ha hét pengőt beküld,

egész éven át kapja a lapot.

Sőt azoknak **az egyházközségeknek is,** amelyek az eddig fennálló hátralékukat teljesen kifizetik és szegénységükre hivatkozással a díj mérséklését kérik, készek vagyunk

egész éven át hét pengőért

küldeni a lapot. Ennek az előfeltétele azonban az, hogy a hátralékos tartozás kifizetése és a díjmérséklés iránti kérelem hozzánk küldése

legkésőbb 1926. évi január hó 5-éig megtörténjenek.

Előfizetőink számának szaporodása esetén további díjmérséklésekre is készek vagyunk. **Egy-**

házközségi előfizetőink érdekében cselekszik tehát az, aki a Debreceni Protestáns Lap számára új előfizetőket szerez.

A lap legalább 8, esetleg 10 vagy 12 oldal terjedelemmel fog megjelenni, úgy, hogy az egész évi terjedelem legalább 520 oldal legyen.

Boldog új évet kívánunk lapunk minden olvasójának és barátjának.

Új év alkalmából az idén is tiszteltek a kollégium tanárai és tisztviselői az egyházkerületi elnökség előtt, Karai Sándor koll. igazgató vezetésével. Az elhangzott nyilatkozatok most is többé tették e testületi megjelenést egyszerű jókívánságnál. Üdvözölték továbbá püspök urat testületileg lelkésztársai, a presbiterek, a Kálvinisták templomegyesülete és a városi tanács nevében dr. Magoss György polgármester.

Antal Géza gyásza. Dunántúli egyházkerületünk nagyérdemű püspökét súlyos gyász érte: felesége, a kiváló író, aki a holland-magyar barátságának egyik legjelentősebb tényezője volt, a karácsonyi napok alatt Rotterdamban meghalt. Az Úr adjon vigasztalást hűséges szolgájának.

A berekböszörményi egyház december 20-án iktatta be új lelkészét, Leel-Össy Árpádot, akit november 20-án választottak meg nagy szótöbbséggel. A beiktatást Nagy Imre ugrai lelkész, e. m. tanácsbíró végezte. Istentisztelet után az új lelkész tiszteletére 200 terítékes közebed volt, amelyen az első felköszöntőt a kormányzóra Nagy Imre tanácsbíró mondta. Leel-Össy Árpád a kismarjai volt lelkész fia, maga is mostanáig Kismarjában lelkészkedett, mint néhai atyja utóda. Egyike volt az önként hadba vonult negyvenkét theologusnak s végigszenvedte a világháborút. Mint kiválóan széphanú énekes, messze vidéken ismeretes. — Szerencsét kívánunk az új lelkésznek és a sok próbán átment egyházközségnek.

A Baltazár—Amerikai alapítványból a most lezárult félév során 41,300,000 korona segélyt kaptak a kollégiumi ifjak. Ezenkívül 12 millió korona segélyt szavazott meg a gondnokság a felsőleányiskola tanítványainak segélyezésére, de ennek az összegnek a kiosztása még nem történt meg. Egy negyedmilliárdnál nagyobb az az összeg, amit a kollégiumi internátus adósságának kifizetésére fordított az alapítvány most december hónapban azzal a feltétellel, hogy az így kifizetett összeg évi kamatai erejéig az alapítvány kedvezményes helyeket fog az internátusban betölteni. Az alapítványnak több, mint 1200 millió korona tőkéje van, amelynek kedvező, de azért jól jövedelmező elhelyezése nemcsak a kölcsönvevő szempontjából előny, hanem azért is, mert mennél jobban jövedelmez a tőke, annál több segélyt lehet adni az ifjúságnak.

Az ifjúság segélyezésében Debrecen városa is gyönyörű bizonyosságát adta áldozatkészségének és az ifjúság iránti szeretetének. A most lezárult félévben 7500 aranykoronát, vagyis mintegy 120 millió koronát fordított a tanulóifjúság segélyezésére. Ebből több, mint 5000 aranykoronát kaptak az egyetemi ifjak, míg az összeg többi részét középiskolai tanulók kapták; mint legnépesebb intézet, a kollégium két ágazata, a gimnázium és a tanítóképző-intézet különösen figyelembe vétetett. Ezenfelül nagy mértékben segítségére szolgál az egyetemi ifjúságnak a város által adott hat „Ferenc József“-ösztöndíj, amely egy-egy ifjúra nézve 300 aranykoronát jelent minden esztendőben. Az ifjúság ilyen nagy arányú támogatásának érdemében az oroszánrész dr. Magoss György polgármesteré, akinek szíve is, esze is van a belátásához, hogy az ifjúság támogatásának és Debrecenben tanulása előmozdításának magyar szempontból is mekkora jelentősége van.

Debrecen városnál részleges tisztújítás volt december 29-én. Néhány nyugdíjazás folytán megüresedett állást és azok betöltésével megüresedett állásokat kellett betölteni. A megválasztott új tisztviselők közt dr. Vásáry István polgármesterhelyettes-főjegyző jól ismert, mint egyházkerületünk egyik világi jegyzője; dr. Balla Bertalan tanácsos buzgó presbitertársunk s a Kálvinisták Templomegyesületében, mint a hitvédelmi szakosztály elnöke, meglepően szép munkát végez; Szabó Elek árvaszéki ülnök az áldott emlékezetű Szabó János békésbányai volt esperes fia, a másik árvaszéki ülnök: dr. Kiss Sándor meg Kiss Bertalan szatmári volt esperesnek a fia; dr. Tatay Zoltán első aljegyző néhai Zagyva Imre egykori debreceni lelkésznek unokája, míg dr. Veress Géza, másodjegyző a nádudvari hasonló nevű érdemes lelkésznek méltó fia; dr. Orosz Árpád fogalmazó édes atyja a sokérdemű néhai Orosz István, debreceni tanítóképző-intézetünk kitűnő igazgatója volt; dr. Trocsányi Béla tiszti orvos pedig maga szerzett sok érdemet a kollégium szolgálatában, mint kollégiumi orvos és egészségügy tanár. A megválasztott 18 új tisztviselő közt az említettek kivül még hét buzgó és hűséges tagja a mi egyházunknak.

Előfizetők gyűjtésére kérjük lapunk barátait. Nem igen lehet olyan egyházközség, melyben legalább egy egyháztagnak ne adhatna hét pengőt egy évre a lap támogatására. Pedig ha csak két-háromszáz új előfizetőnk volna évi hét pengővel: a lap terjedelmét növelhetnők, árát csökkenthetnők.

A királyhágómelléki egyházkerület a szegény egyházak megmaradásának biztosítására fentartási alap létesítését határozta el.

A hajduböszörményi Református Leányegyesület karácsonyi vásárt rendezett, amelynek jövedelméből 100 árva és nyomorgó gyermek kapott teljesen új ruhát.

WACHA tisztít, mos, fest kifogástalanul Debrecen, Simonffy-u. 55.

Iskolabezárás. A dobrácsapáti református leányegyház iskoláját az oláh tanfelügyelő bezáratta. A bezárás indokául azt hozta fel, hogy a királyi pár arcképe nem a növendékekkel szemben, hanem a hátuk mögött levő falon volt, mivel ott lehetett legjobban elhelyezni.

Tanítók Háza. A hajdúhadházi református és állami tanítótestületek által együttesen, a Debrecenben felépítendő Tanítók Háza javára, e nemes ügyben körúton járó vidéki tanítók kisdéd csapatának nívós közreműködése mellett nov. 8-án tartott műsoros estély eredménye 4.847,600 korona volt.

Iskolás gyermekek felruházása. A hajdúhadházi református tanítótestület f. hó 20-án és 21-én pedig karácsonyi gyermekelőadást rendezett, melynek Egymillióötvenezer koronát eredményező összegével elősegítette azt a nemes akciót, melynek lelkes szervezője és vezetője ez idén is Molnár Zoltán református lelkész s amely akciónak eredményeként a segélyező bizottság a felekezeti és állami iskolába járó, segélyezésre rászorult 80 gyermeket — valláskülönbség nélkül — dec. hó 23-án felruházott s a jószívű egyének természetbeni adományából megvendégelt.

Bárádon a helmissziói bizottság karácsony szombatján szeretet vendégséget rendezett. Lelkész a szószezből előző vasárnap meghívta a bizottság tagjait és a szegényeket ama napra. Jöttek, a szokottnál is többen jöttek. 98 megjelent vendég 366 szegényt képviselt. Nem a „szolga“, hanem a nyomor kényszerítette bejönni az útrakról a szerencsétleneket, mert minálunk megszégyenültek a szántó emberek a búzáért és az árpáért; az aszálynak tüze megemésztette a pusztabeli fűvet, amit meghagyott, megette a sáska, ami a sáskától maradt, elverte a jég. Igyekezettünk mégis megáldotta a jó Isten, senki sem ment el üres kézzel. Kiosztott ugyanis a bizottság 5 mázsa búzából sültött 135 kenyert 2.000.000, 1¹/₂ mázsa lisztet 720.000, 35 kg. szalonnát 875.000, ruhaneműt 800.000, 4 mázsa főzeléket 610.000, összesen 5.005.000 korona értékben. Áldott legyen az Isten, aki meg-egített, hogy azt a jót, mind akarjuk, mind véghez is vigyük.

Amerikai hírek. A pert-amboyi református egyház 1925 november 25-én avatta fel szép új templomát, amelyen a környékbeli gyülekezetek lekipásztorai is közreműködtek. — Cincinnatiiban egy társaság alakult, amely január elsejétől mintegy 2000 amerikai napilapot fog ellátni bibliai szemelvényekkel. Körülbelül két esztendeig fog tartani, míg a lapok ezzel a módszerrel az egész bibliát leközlík.

Lapunk mai számához postai befizetési lapot mellékelünk, a folyó félévi előfizetési ár belküdésére.

A debreceni Templomegyesület december 23-án, d. u. Dr. Baltazár Dezső elnökük gyönyörű beszéde után 30 millió értékű szeretetadományt osztott ki a szegény gyermekek és inségesek között.

Karácsony-estjén a debreceni Kossuth-utcai templomban vallásos ünnepély volt, amelyen Zám-bory Sándor püspöki s. lelkész imádkozott, Dr. Baltazár Dezső püspök tartott szép alkalmi beszédet, Szabó Lajos énekvezér karácsonyi énekeket énekelt, Baja Mihály pedig alkalmi költeményeket olvasott fel.

A Kecskeméti Protestáns Asszony- és Leánykör Karácsonyi Vására 82.976,000 koronát hozott a szegények gondozására.

Szomorú karácsonyi ajándék a kisebbségeknek. Anghelescu oláh közoktatásügyi miniszter a magánoktatásról szóló törvényjavaslatot, minden lényegesebb módosítás nélkül, megszavaztatta a törvényhozás mindkét házával.

A diósygyőr-vasgyári kisdéd gyülekezet karácsonyi vására nyomán száz ruhátlan, éhező atyánkfia ízlelte meg a szeretet edességét.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap-tulajdonos: DR. KUN BÉLA.

Nemzeti Hitelintézet R.-T. Debreceni fiókja Kossuth-utca 7. sz.

Telefonszám: 340 és 350.

Főintézet:

Budapest, VI, Vilmos császár-ut 25.

Befizetett alap- és tartaléktőke:
Harminchatmilliárd korona.

Elfogad betéteket (könyvecskékre és folyószámlára) a legelőnyösebb feltételek mellett. Kölcsönt nyújt: ház- és föld ingatlanokra, értékpapírokra és árúkra. Bankszerű és tőzsdei megbízásokat elfogad és legelőnyösebben lebonyolít. Idegen pénzeket, értékpapírokat vesz, elad és közvetít. Tekintettel arra, hogy az ország különböző helyein fióktelepei vannak, a bankátutalásokat legelőnyösebben eszközli.

Kun József késműves és műköszörűs, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

FISCHER ADOLF ÉS FIA posztónagykereskedő. Férfi és női öltöny és kabát szövetek nagy választékban, papi fekete szövetkülönlegességek. Debrecen, Piac-u. 61.

FARKAS KÁLMÁN

orgona-, zongora- és harmóniumkészítő
Debrecen, Nyil-utca 39. Saját ház.

Műterem: Darabos-u. 17. sz.

Készít új orgonákat művészi kivitelben. Régi orgonákat légnymású rendszerre átalakít, javít, tisztít, vállal felelősség mellett. Új hangolásokat, évi gondozást, vill. fűjtató berendezések készítését
Zongorák és harmóniumok hangolását, javítását vidéken is eszközlöm

Szlezák László

harang-ércöntőde, harang-
felszerelés- és haranglábgyár

Budapest VI., Frangepán-u. 77.

(Saját házában.)

A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ŐRHÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal.

TELEFON: 139-62.

Az 1900. évi párizsi világ, 1921. és 1923. évi vas- és gépári kiállítás aranyéremmel kitüntetve. — Számos egyházi elismerőlevél.

Templomharangokat

és összhangzó harangozatokat
a legfinomabb harangfémötvözet-
ből, tiszta esengésű, előre meg-
állapított szavatolt harangokkal

tíz évi jótállás mellett

harangszerelvényeket, forgatható
vaskoronával, harangállványokat
hengerelt vasból, szabadonálló va-
lamint fekvő elrendezéssel gyárt

WALSER FERENCZ

tűzoltási szerek és szivattyúk
gyára, harang- és fémöntőde

Budapesti VI., Lomb-utca 34-36.

Villamos megálló: Váci-ut, Láng-gyár.

Telefon 95-50.

Telefon 95-50.

Debrecen szab. kir. város
és a Tiszántúli református egyházkerület

„Méliusz”

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala, zenemű-
papír- és írószerkereskedése
Debrecen, Ferenc József-út 26.

Értesítés

a zsoltárok árairól.

32° legkisebb zsoltár

papirkötésben	K	30,000
félvászon kötésben	K	35,000
egészvászon kötésben	K	40,000

16° iskolai kiadású zsoltár

papirkötésben	K	40,000
félvászon kötésben	K	45,000
egészvászon kötésben	K	50,000

8° oktáv alakú zsoltár

papirkötésben	K	50,000
félvászon kötésben	K	55,000
egészvászon kötésben	K	60,000

4° quartalak, nagybetűs zsoltár

papirkötésben	K	100,000
félvászon kötésben	K	110,000
egészvászon kötésben	K	120,000

Ajánljuk ezenkívül díszkötésű zsoltárainkat
a következő minőségekben, alakban és árakban:

II. kiadás, prózába szedve 16° alaku

celluluid, csattal, val. arany metszéssel	250,000
celluluid, valódi arany metszéssel . . .	240,000
díszvászón, kehely és préseléssel . . .	100,000
díszvászón, párnázott, vörösmetszés, tokban	180,000
díszbőr, párnázott, arany metszéssel tokban	280,000

32° alaku zsoltárok

párnázott díszvászón köt., val. arany- metszéssel	160,000
celluluid-esontkötés, val. arany metsz. csattal	200,000
valódi bőrkötésű, párnázott, valódi arany metszéssel	210,000
valódi antilopbőr, különböző színek . . .	240,000
valódi bőrkötésű, különböző színekben, arany metszéssel, párnázott bőr- tokban, hordozó szíjjal	400,000

Ajánljuk dúsan felszerelt tankönyv,
írószer, iskolai segédeszközöket tar-
talmazó raktárainkat.

„Méliusz” könyvkereskedés
Debrecen,
Ferenc József-út 26.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó

összes vasárú

állandó nagy raktára.

Telefon 6.

FITTLERSÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

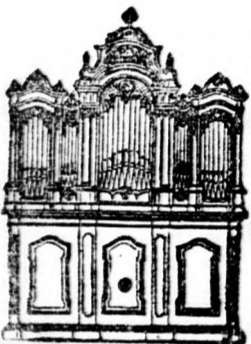
Készít:

**Új Orgonákat,
Orgonasípokát,**

iskolai és templomi
Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szak-
szerűen mérsékelt áráért

Árjegyzék és költségvetés díjtan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

**MAGYAR
LESZÁMITOLÓ- ÉS
PÉNZVÁLTÓBANK
DEBRECENI FIÓKJA**

BANKOSZTÁLY
TELEFON:

35. ÉS 9-41.

ÁRUOSZTÁLY
TELEFON:

11-66. ÉS 11-67.

DEBRECEN, PIAC-U. 28.
(VÁROSI BÉRPALOTA.)

Debreczeni István
órás mester Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára

Tisztelettel tudatjuk a Nagytiszteletű Lelkész Urakkal és általuk a mélyen tisztelt Presbitériumokkal és Egyháztaggokkal, hogy Debrecenben 40 év óta fennálló ékszerész és órakereskedésünket a nyár folyamán tettemesen kibővítettük s új berendezéssel láttuk el. Ezzel egyidejűleg

úrasztali felszerelések, keresztelő edények, kelyhek, tányérok, kenyértartó tálcák, bortartó kannák, stb. stb.

kegyszerek lerakatával kiegészítettük. A felsorolt kegszerekből állandó kiállítást tartunk, melyet az érdeklődőknek bármikor készséggel bemutatunk

Költségvetéssel a legszivesebben szolgálunk.

Kizárólag a legfinomabb ARGENTOR és BERN-DORFI árúkat tartjuk raktáron, melyek soha meg nem kopnak és nem homályosodnak. 1-5

Árúink finomságáért szavatolunk.

A Nagytiszteletű Lelkész Urak, a Presbitériumok és Egyháztagek nagybecsű bizalmát, pártfogását kéri

KOSTYA JÁNOS

ékszerész és óranagyraktára Debrecenben,
Széchenyi-u. 1., a reform. Kistemplom mellett.

TELEFON: 113-44. SZÁM.

LOPOS GYULA
iskolapadok

athletikai sportcikkek,
iskolai bútorok,

tornaszerek

gyára

BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 85.

Árjegyzéket és költségvetést
felszólításra küldök. VAVAVA

20-20